

Arkas Sanat Merkezi'nde "Asker Ressamlar" sergisi

Arkas Sanat Merkezi, askeri eğitim kapsamında resim derslerinin başlaması sonucu, sanat tarihimizde batı anlamda tuval resminin ilk uygulayıcılarından olan "Asker Ressamlar"ın eserlerinden oluşan yeni sergisini açtı

11 Mayıs 2013 Cumartesi; Arkas Sanat Merkezi'ndeki "Asker Ressamlar" sergisi Arkas Holding Yönetim Kurulu Başkanı Lucien Arkas'ın ev sahipliğinde düzenlenen davetle açıldı. Sergi 13 Mayıs Pazartesi- 9 Ağustos tarihleri arasında devam edecek.

73 tanesi Lucien Arkas'ın koleksiyonuna ait olmak üzere 119 eserin yer aldığı sergi; Şeker Ahmet Paşa, Hüseyin Zekai Paşa, Osman Nuri Paşa, Süleyman Seyyid gibi erken dönem asker ressamlarıyla başlayan ve Hoca Ali Rıza, Bahriyeli İsmail Hakkı, Sami Yetik gibi mihenk taşı ressamlarımızın öne çıkan eserlerinden oluşan seçkiyle, Asker Ressamlar Kuşağı'nın yaklaşık 65 yılını kapsayan zaman dilimini ziyaretçilerle buluşturuyor.

Türk Resim Sanatı'nın başlangıç ve gelişim olgusu, toplumumuzda asker ressamların varlık ve etkinlikleri ile doğrudan bağlantılıdır. Öncüler ve onları izleyen asker ressamlarımız 19. yüzyılın ilk çeyreğinden 20. yüzyılın ilk çeyreğine uzanan yüzyıllık dönemde, Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemi, I. Dünya Savaşı ve Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılışının ardından Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunu kapsayan savaşlar ve yeniden yapılanma döneminde yaşamış ve eser vermişlerdir. Yüzyıllık zaman diliminde yaşanan bu köklü değişimin sonucunda, batılı yaşam tarzına dönük olarak devletin tüm kurum ve kuruluşları ile sosyal ve kültürel yapı yeniden biçimlenmiştir. Asker ressamlarımız bu süreç içinde asli meslekleri gereği vatan savunmasında görevlerini yapmışlar ayrıca sanatçı olmanın getirdiği bilinç ve sorumluluğu da taşımışlardır.

İlk ve ikinci kuşak asker ressamlarımız seçkin birer Osmanlı Subayı olarak yetiştirilmişler, askeri okullarda resim hocalığı görevinden cepheye koşmuşlar, fırsat buldukları her ortamda silahlarını bırakıp kalem ve fırçalarına sarılmışlardır. Savaşın yıkıcı koşullarını yaşamaları ve cephede aldıkları notlardan daha sonra gerçekleştirecekleri tablolarda yararlanmaları sonucu Türk tarihinin önemli savaşlarını özellikle Kurtuluş Savaşı'nı güçlü fırçalarıyla yorumlama olanağı bulmuşlardır. Cumhuriyet'in kuruluşu ile birlikte Cumhuriyet ideolojisinin ve Atatürk devrimlerinin

benimsetilmesi çabalarına eserleri ile katkı sağlayan dönemin ressamı arasında onların özel bir yeri olmuştur.

Primitiflerden 1900'lere dek asker kökenli ressamlarımızın sanat gelişimi, Türk Resim Sanatı tarihinin gelişim sürecinin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Eserlerinde – klasik akademik anlatımdaki savaş konularının dışında- manzara ve natürmort betimlerine öncelikle yer vermişlerdir. Resim anlayışları, saf yürek, foto-gerçekçi biçimlendirmeden perspektifli, ışık-gölgeli pentüre çevrilmiştir. Açık hava manzara resimlerinde gün ışığının etkilerini araştırmaları, izlenimci tarzda resim yapma doğrultusunda atmış oldukları güçlü bir adımdır. 1914 Grubu dâhilinde yer alan üyeleri özellikle Kurtuluş Savaşı'nı güçlü fırçalarıyla yorumlamışlardır. Cumhuriyet'in kuruluşu ile birlikte Cumhuriyet ideolojisinin ve Atatürk devrimlerinin benimsetilmesi çabalarına eserleri ile katkı sağlayan dönemin ressamı arasında onların özel bir yeri olmuştur. Ayrıca "İstanbul Resimleri" ve "Boğaziçi Peyzajları" olmak üzere kişisel üslup özelliklerinin vurgusunu taşıyan eserleriyle bize özgü izlenimci duyarlığı zenginleştirmişler, Türk resminin başyapıtlarından sayılabilecek eserlere imzalarını atmışlardır. Figür ve portrede, nü ve nülü kompozisyon temalarında seçkin eserler vermişlerdir.

Asker Ressamlar, Türk resminin başyapıtları arasında sayılacak eserleri topluma armağan etmelerinin yanı sıra verdikleri çok sayıda özgün eser ile resim sanatının toplumun geniş kesimlerince benimsenmesi ve sevilmesi için gerekli altyapıyı oluşturmuşlardır.

Arkas Sanat Merkezi'nde açılan "Asker Ressamlar" sergisinde iki önemli eser Türkiye'de ilk defa görücüye çıkıyor. Hafız İbrahim'in Beşiktaş Saray-I Hümâyûn adlı tablosu ve Hüseyin Zekai Paşa'nın Portakallı Çilekli Natürmort tablosu ilk defa sergilecek.

Arkas Sanat Merkezi: 1380 Sok. No.1 Alsancak-İzmir – 0232 464 66 00

Ziyaret; Yaz uygulaması kapsamında haftanın 5 günü açık olacak olan sergi Pazartesi-Salı-Çarşamba-Cuma günleri 10:00-18:00, Perşembe günleri ise 10:00-20:00 saatleri arasında ücretsiz olarak ziyaret edilebilecek.

HAFIZ İBRAHİM HAKKI PAŞA (1859-1917)

İbrahim Efendi 1877'de mülazım sani (teğmen) rütbesiyle ve birincilikle Harbiye'den mezun olduktan sonra aynı yıl Gazi Osman Paşa'nın maiyetinde Plevne Savaşına katılmış ve esir düşmüştür. Çeşitli kıta hizmetlerinde bulunduktan sonra 1896'da Kolağası rütbesi ile Edirne Askeri İdadi ve Rüştüyesi ile Mülkiye Rüştüyesi'nde resim öğretmeni olarak görevlendirilmiş, 1906 yılına kadar çok sayıda öğrenci yetiştirmiştir. Şehit Hasan Rıza'nın okul arkadaşıdır. Sami Yetik

“Ressamlarımız” Kitabı’nda “ Hafız İbrahim ismi daima hürmetle yad edilecek değerli bir isimdir.” demektedir. Ayrıca Ressam J. Schranz’ın klâsik ekolünden olup, deseninin ölçülü, renklerinin temiz ve aydınlık olduğunu da Nüzhet İslimyeli kaydeder. Sanatçı Türk-Yunan Savaşının başlaması üzerine resim hocalığı görevinden alınarak kıta hizmetine, savaşa gönderilmiştir. Özgeçmişinde bundan sonraki bilgiler askerlik hizmetleri ile ilgilidir. Hafız İbrahim 1917’de İstanbul, Yeşilköy’de vefat etmiştir.

Sanatçının eski Türkçe “İ. Hakkı” olarak imzaladığı ve “Beşiktaş Sarayı Hümayun” diye not düştüğü eserinde, Saray Tiyatrosu, Bezmi Âlem Valide Sultan Camii- Dolmabahçe Camii- ve Dolmabahçe Sarayı’nı denizden betimlemiştir. Saltanat kayığı cami önünde seyretmektedir. Cami, saray ve çevresi belgeselci bir yaklaşımla, ince bir işçilikle ele alınmış ancak kıyıdaki ve saltanat kayığını izleyen diğer kayıklardaki insan figürleri, küçük birer motif gibi işlenmiştir. İnsan figürünün görünümünün tamamlayıcısı, bir ayrıntı olarak betimi bu dönemin tasvir anlayışına uygundur.

HÜSEYİN ZEKAİ PAŞA (1860-1919)

1882 Yılında henüz Harbiye’de öğrenci iken bir yaz gecesinde Boğaziçi’nde donanmanın görkemli geçişini tasvir eden bir tablo yapmış, bu eseri okul müdürü tarafından saraya takdim edilmiştir. Bu eserin II. Abdülhamit tarafından çok beğenilmesi sonucu padişahın emriyle mülazım rütbesi ile yaver olarak sarayda görevlendirilmiştir. Hüseyin Zekai Paşa erken tarihli eserlerinde fotoğraftan yararlanarak, ince bir işçilikle eserler meydana getirmiştir. MSÜ Resim ve Heykel Müzesi’nde bulunan 1905-1906 tarihli “Ayasofya Camisi Hünkâr Mahfili” konulu iç mekan görünümü bu tür işlerine dair önemli bir örnektir. Mimariyi konu aldığı kompozisyonlarında perspektif kurallarını titizlikle bağlıdır. Zamanla manzaralarında izlenimcilere yakın bir anlayışa yönelmiştir.

ADİL DOĞANÇAY (1900-1990)

Harita Mühendisi ressam subaylarımızdandır. Kurtuluş Savaşına katıldıktan sonra Harp Okulu eğitimini tamamlayabilmiştir. Haritacılık mesleği gereği yurdun dört bir yanını dolaşma olanağı bulmuştur. Peyzajlarını her zaman doğada çalışmıştır. İzlenimci paletiyle oluşturduğu manzaraları bu ekolün devamçılarından olduğunu belgeler. Sanatçı çağdaş resmimizin önemli isimlerinden Burhan Doğançay’ın (1929-2013) babasıdır.

Bu sergide Lucien Arkas koleksiyonundan “Peyzaj” isimli eseri sergileniyor.

SAMİ YETİK (1878-1945) “SARIKAMIŞ BOZGUNU”

Sami Yetik, Osmanlı ordusunun bir subayı olarak Balkan Savaşı’na katılmış, Edirne’nin düşmesi sonucu esir düşmüş ve Sofya’da 1,5 yıl esaret altında kalmıştır. Esaretten kurtulduktan sonra 1. Dünya Savaşı sırasında Boğazlar Müstahkem Mevkiinde görev almıştır. Savaşın yıkıcı koşullarını yaşamış olması, Şişli Atölyesi deneyimi, ordumuzun kahramanlıklarını, vatanseverliğini anlatmayı görev kabul etmesi Kurtuluş Savaşı konulu büyük ölçekli tuvallerindeki başarısının nedenidir.

“Sarıkamış Bozgunu” savaş konulu kompozisyonlarına önemli bir örnektir.